

วิเคราะห์การขับร้องเพลงหน้าทับปรบไถ่ประเภทเพลงเสภาทางฝั่งธน

นายพิรุณ บุญพบ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาดุริยางค์ไทย ภาควิชาดุริยางคศิลป์
คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา ๒๕๔๕
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A MUSICAL ANALYSIS OF PLENG PROBKAJ IN SEPHA STYLE
OF THANG PHANG THON'S VOCAL MELODIES

Mr. Phirun Boonpob

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment to the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Thai Music

Department of Music

Faculty of Fine and Applied Arts

Chulalongkorn University

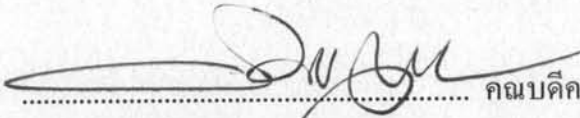
Academic Year 2006

492174

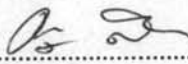
หัวข้อวิทยานิพนธ์
โดย
สาขาวิชา
อาจารย์ที่ปรึกษา

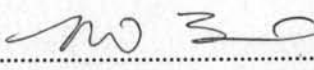
วิเคราะห์การขับร้องเพลงหน้าทับปรบไก่อประเภทเพลงเสภาทางฝั่งธน
นายพิรุณ บุญพบ
ดุริยางค์ไทย
อาจารย์ ดร.พรประพิตร์ เผ่าสวัสดิ์

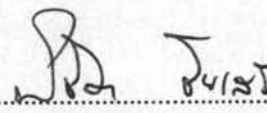
คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

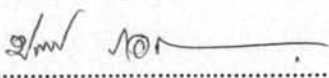

..... คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชาญณรงค์ พรรุ่งโรจน์)

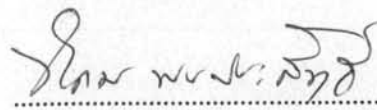
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญกร สำโรงทอง)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร.พรประพิตร์ เผ่าสวัสดิ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์พิชิต ชัยเสรี)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปกรณ์ รอดช้างเผื่อน)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จำคม พรประสิทธิ์)

พินิจ บุญพบ : วิเคราะห์การขับร้องเพลงหน้าทับปรบไก่อัประเภทเพลงเสภาทางฝั่งธน
(A MUSICAL ANALYSIS OF PLENG PROBKAI IN SEPHA STYLE OF THANG PHANG THON' S VOCAL MELODIES)

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ ดร.พรประพิตร์ เผ่าสวัสดิ์, ๓๘๕ หน้า

งานวิจัยเรื่องวิเคราะห์การขับร้องเพลงปรบไก่อัประเภทเพลงเสภาทางฝั่งธน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติและบริบทที่มาของทั้ง ๓ บทเพลง รวมทั้งวิเคราะห์อรรถลักษณะสังคีตลักษณะของทำนองหลัก และวิเคราะห์กลวิธีพิเศษในการขับร้องของเพลงพญาโศกสามชั้น เพลงบุหลันสามชั้น และเพลงแขกมอญสามชั้นทางฝั่งธน

จากการวิเคราะห์ทำนองหลักทั้ง ๓ เพลงนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิจัยศึกษาเชิงคุณภาพ โดยมี ครูวิเชียร เกิดผล เป็นตัวแทนผู้ให้ข้อมูลหลักของทางบ้านฝั่งธน และถ่ายทอดทำนองหลักของมือฆ้องให้กับผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ ผลจากวิเคราะห์พบว่าเอกลักษณ์สำคัญของบทเพลงทั้ง ๓ นี้มีลักษณะของการแบ่งมือฆ้องที่มีความสละสลวยสอดคล้องสมดุลงัน ในลักษณะของทางพื้นที่มีการผสมผสานไปมากับทางเก็บอย่างกลมกลืนกันพร้อมทั้งมีความต่อเนื่องกันของการใช้บันไดเสียง รวมไปถึงการนำกลวิธีต่าง ๆ มาใช้ได้อย่างเหมาะสมมีความลงตัวของทำนองที่สอดคล้องไปกับลักษณะของบทเพลง

ส่วนผลการวิเคราะห์ทางขับร้องของทั้ง ๓ เพลงนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิจัยศึกษาเชิงคุณภาพ โดยมี ครูมาลี สุขเสียงศรี (เกิดผล) เป็นตัวแทนผู้ให้ข้อมูลหลักของทางขับร้องทางบ้านฝั่งธน และถ่ายทอดทางขับร้องให้กับผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ พบว่าทางขับร้องทางบ้านฝั่งธนส่วนใหญ่จะยึดหลักการขับร้องของครูในอดีตเป็นรากฐานหลักโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงกลวิธีใด ๆ ซึ่งต้นแบบถ่ายทอดมาเช่นไรย่อมถ่ายทอดให้กับลูกศิษย์เช่นนั้น มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะที่ไม่เหมือนใครไม่ว่าจะเป็นเนื้อร้องและกลวิธีของการเอื้อน โดยจะเน้นในเรื่องของความชัดถ้อยชัดคำทั้งคำร้องและเอื้อนเป็นหลักอย่างตรงไปตรงมา มีความเรียบง่ายในการใช้เอื้อน ทั้งหมด ๕ กลวิธีคือ กลวิธีการกระทบเสียง การครั้นเสียง การกลืนเสียง การเน้นเสียง การควงเสียง การกลิ้งเสียง การผันเสียงสูงและต่ำ การประคบเสียงประคบคำและการเอื้อนเสียงยาว จึงทำให้เห็นว่าบทเพลงทางขับร้องสายฝั่งธน เป็นทางเพลงโดยปราศจากสิ่งปรุงแต่งและการปรับเปลี่ยน ใด ๆ ที่สืบทอดจากอดีตสู่ปัจจุบัน

ภาควิชา ดุริยางคศิลป์
สาขาวิชา ดุริยางค์ไทย
ปีการศึกษา ๒๕๔๕

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมืออาจารย์ที่ปรึกษา.....

4887040335 : MAJOR THAI MUSIC

KEY WORD: PLENG PROBKAI/ SEPHA/ PHANG THONG/ PHYA SOK/ BULAN/ KHAK MON

PHIRUN BOONPOB : A MUSICAL ANALYSIS OF PLENG PROBKAI IN SEPHA
STYLE OF THANG PHANG THON'S VOCAL MELODIES. THESIS ADVISOR: [DR.
PORNPRAPIT PHOASAVADI. 385 pp.

This research is entitled "A Musical Analysis of Phleng Sepha Vocal Melodies in Probkai by Phang Thon School. The research aims to investigate the historical data of all three songs, to analyze musical form, and examine vocal techniques implemented in these three songs that characterized Phang Thon vocalizing techniques.

The research data was collected from two key informants who represent the musical school of Phang Thon school. Khru Vichien Keodphon is a representative of Phang Thon musicians who taught basic melodies of three songs to the researcher. The musical analysis of the basic melodies of three songs show that the gong patterns are symmetrically distributed to the left and the right hand.

The research data for vocal melodies was collected from Khru Malee Keodphon, who is a representative of Phang Thon vocalists. The research results show that vocal techniques were passed down from the older generation without transformation. The three songs have been preserved and remained unchanged from the first generation of the Phang Thon vocalists to the latest generation at present. The vocal techniques were found nine techniques used in Phleng Sepha including *krathob sieng, kran siang, kluen siang, nen siang, kaung siang, kleung, pan saing saing, prakob siang- prakob kam, and ouen siang yao.*

Department Music
Field of study Thai Music
Academic Years 2006

Student's signature.....
Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเล่มนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี โดยได้รับความอนุเคราะห์จาก ครูบาอาจารย์และ ผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่าน ตลอดจนถึงญาติพี่น้องและเพื่อน ๆ ของข้าพเจ้าทำให้ทั้งคำปรึกษาให้ความ เมตตาและให้กำลังใจมาด้วยดี อีกทั้งยังให้ความอำนวยความสะดวกทั้งในด้านของข้อมูล คำแนะนำและ สถานที่ในการวิจัย ตลอดจนให้ความอุปถัมภ์อนุเคราะห์สถานที่พักและอาหารขณะที่ผู้วิจัยไป ทำการศึกษาทุกครั้งในการทำวิจัย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้สนับสนุนดังนี้

ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ คุณครูสำราญ เกิดผล ศิลปินแห่งชาติ ปี พ.ศ. ๒๕๔๘
 ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ คุณครูมาลี สุขเสียงศรี (เกิดผล) ศิลปินอาวุโสอิสระ
 ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ คุณครูวิเชียร เกิดผล ศิลปินอาวุโสอิสระ
 ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ รศ.พิชิต ชัยเสรี อาจารย์ประจำภาควิชาดุริยางคศิลป์
 ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณอาจารย์สมชาย ทับพร
 ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์เกียรติคุณนายแพทย์พูนพิศ อมาตยกุล
 ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิอันได้แก่ รศ.พิชิต ชัยเสรี รศ.ดร.บุญกร
 สำโรงทอง ผศ.ปกรณัม รอดช้างเผื่อน ผศ.ดร. ภัทรวดี กุชฎาภิรมย์ ผศ.จำคม พรประสิทธิ์
 และอ.ดร.พรประพิตร เผ่าสวัสดิ์ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และให้คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์
 ต่องานวิจัย ครั้งนี้

ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. พรประพิตร เผ่าสวัสดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษา
 ข้าพเจ้าขอขอบคุณ คุณพินิตยา อ่อนทองที่ให้ความช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกในการ
 จัดทำงานวิจัยครั้งนี้ จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณ ญาติ ๆ พี่น้อง ลูกหลาน ของคุณครูมาลี สุขเสียงศรี (เกิดผล)
 ข้าพเจ้าขอขอบคุณและขอใจ เพื่อน ๆ พี่ ๆ ทั้งเพื่อนที่ทำงาน และเพื่อน ๆ นักดนตรีไทย
 รวมทั้งเพื่อน ๆ นิสิตปริญญาโท รุ่นที่ 4 ทั้งหมด โดยเฉพาะนายธีรยุทธ ตุ่มฉายที่ให้กำลังใจ
 คำแนะนำคำปรึกษาที่ดีเสมอมา

สุดท้ายนี้ขอบคุณนางสาวรัชดา ลากใหญ่ เพื่อนสนิทของข้าพเจ้าบุคคลอันเป็นที่รักที่คอย
 ช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจมาด้วยดีเสมอมาทำให้งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ท้ายสุดผู้วิจัยหวังว่างานวิจัยเล่มนี้ จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจทำการศึกษาวิถี การ
 ขับร้องเพลงไทยทางฝั่งชนไม่มากนักน้อย ซึ่งหากมีข้อบกพร่องประการใด ผู้วิจัยกราบขอภัยทุกท่าน
 มา ณ ที่นี้ด้วย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช

บทที่ ๑ บทนำ.....	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์.....	๕
๑.๓ ขอบเขตของการวิจัย.....	๕
๑.๔ วิธีการดำเนินงานวิจัย.....	๕
๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	๑๐

บทที่ ๒ ประวัติและบริบทที่เกี่ยวข้องกับเพลงปรบไม้ประเภทเพลงเสภาในเพลงพญาโศกสามชั้น เพลงนุหฺลันสามชั้น และเพลงแขกมอญสามชั้น.....	๑๑
๒.๑ ประวัติและบริบทที่เกี่ยวข้องกับวงปี่พาทย์เสภา.....	๑๑
๒.๒ การสืบทอดการร้องเพลงพญา โศกสามชั้น เพลงนุหฺลันสามชั้น และเพลงแขกมอญสามชั้น ทางฝั่งธน.....	๑๘
๒.๓ ความสำคัญและความเป็นมาของเพลงพญา โศกสามชั้น เพลงนุหฺลันสามชั้น และเพลงแขกมอญสามชั้น.....	๒๕
๒.๔ บทร้องเพลงพญา โศกสามชั้นเพลงนุหฺลันสามชั้น และเพลงแขกมอญสามชั้น.....	๓๗
๒.๕ โอกาสและระเบียบวิธีการบรรเลงเพลงพญา โศกสามชั้น เพลงนุหฺลันสามชั้น และเพลงแขกมอญสามชั้น.....	๔๗

บทที่ ๓	วิเคราะห์ทำนองหลักเพลงหน้าทับปรบไก่อัประเภทเพลงเสภาในเพลงพญาโศกสามชั้น	
	เพลงบุหลันสามชั้น และเพลงแจกมอญสามชั้นทางฝั่งธน.....	๕๐
๓.๑	วิเคราะห์สังคีตลักษณะของทำนองหลักเพลงพญาโศกสามชั้น	
	เพลงบุหลันสามชั้น และเพลงแจกมอญสามชั้น.....	๕๒
๓.๒	วิเคราะห์การใช้กลุ่มเสียงปัญญาของทำนองหลัก เพลงพญาโศกสามชั้น	
	เพลงบุหลันสามชั้นและเพลงแจกมอญสามชั้น.....	๕๒
๓.๓	วิเคราะห์ท่วงทำนองหลักของทำนองหลักเพลงพญาโศกสามชั้น เพลงบุหลันสามชั้น	
	และเพลงแจกมอญสามชั้น.....	๕๒
๓.๔	วิเคราะห์การเคลื่อนที่ของทำนองหลักและอรรถลักษณะทำนองหลักทางฝั่งธน	
	เพลงพญาโศกสามชั้น เพลงบุหลันสามชั้น และเพลงแจกมอญสามชั้น	๕๒
๓.๕	สรุปผลการวิเคราะห์ทำนองหลักเพลงหน้าทับปรบไก่อัประเภทเพลงเสภาใน	
	เพลงพญาโศกสามชั้น เพลงบุหลันสามชั้นและเพลงแจกมอญสามชั้นทางฝั่งธน.....	๑๗๑
บทที่ ๔	วิเคราะห์ทางท่วงทำนองเพลงหน้าทับปรบไก่อัประเภทเพลงเสภาในเพลงพญาโศกสามชั้น	
	เพลงบุหลันสามชั้น และเพลงแจกมอญสามชั้นทางฝั่งธน.....	๒๐๐
๔.๑	วิเคราะห์สังคีตลักษณะของท่วงทำนองหลักเพลงพญาโศกสามชั้น	
	เพลงบุหลันสามชั้น และเพลงแจกมอญสามชั้น.....	๒๑๒
๔.๒	วิเคราะห์การใช้กลุ่มเสียงปัญญาของท่วงทำนอง เพลงพญาโศกสามชั้น	
	เพลงบุหลันสามชั้น และเพลงแจกมอญสามชั้น.....	๒๑๒
๔.๓	วิเคราะห์ท่วงทำนองหลักของท่วงทำนองเพลงพญาโศกสามชั้น เพลงบุหลันสามชั้น	
	และเพลงแจกมอญสามชั้น.....	๒๑๒
๔.๔	วิเคราะห์อรรถลักษณะท่วงทำนองหลักทางฝั่งธน เพลงพญาโศกสามชั้น	
	เพลงบุหลันสามชั้น และเพลงแจกมอญสามชั้น.....	๒๑๒
๔.๕	สรุปผลการวิเคราะห์ท่วงทำนองเพลงหน้าทับปรบไก่อัประเภทเพลงเสภาใน	
	เพลงพญาโศกสามชั้นเพลงบุหลันสามชั้นและเพลงแจกมอญสามชั้นทางฝั่งธน.....	๑๗๑

หน้า

บทที่ ๕ บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	๓๕๓
รายการอ้างอิง.....	๓๕๘
ภาคผนวก.....	๓๖๒
ชีวประวัติครูมาลี เกิดผล.....	๓๖๓
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	๓๘๕